

ARISTOTLE UNIVERSITY OF THESSALONIKI
FACULTY OF THEOLOGY
SCHOOL OF SOCIAL THEOLOGY & CHRISTIAN CULTURE

Associate professor

IOANNIS Th. BAKAS

Object: History of Ancient Patriarchates

Serres Greece, 1969/May/06

Greek Nationality

Married with two children

Office tel.: +2310991118

e-mail: ibakas@past.auth.gr

EDUCATION-ACADEMIC TITLES

2003: Doctoral Diploma of School of Social Theology & Christian Culture, AUTH.

2002: School of History and Ethnology, DUTH. Majoring in History.

1994: Master's Diploma from the School of Social Theology & Christian Culture, AUTH.

1991: School of Theology, AUTH

RESEARCH INTERESTS

- History and contemporary situation of the Ecumenical Patriarchate and the other Ancient Patriarchates (Alexandria, Antioch, Jerusalem).
- Ecclesiastical History of the Greek and Greek-speaking area.
- Ecclesiastical History of Eastern and Southeastern Europe.
- History of Church Administration.
- Ecclesiastical Geography and Christian Topography.
- Local Church History.
- History of New Hellenism (ecclesiastical, educational, and social activity)

ACADEMIC CAREER

2009-present: Faculty member at the Department of Social Theology and Christian Culture of the Aristotle University of Thessaloniki (AUTH).

2007-2020: Lecturer in the "Southeastern European Studies" Postgraduate Program of the Department of Law of the Democritus University of Thrace (DUTH).

2007-2008: Assistant Professor in Trakya Üniversitesi of Edirne (Turkey).

2004-2005, 2006-2009: Lecturer in the School of Language, Philology and Culture of Black Sea Countries of Democritus University of Thrace (DUTH).

PUBLICATIONS

Books (in Greek)

1. *Εκκλησία και χώρος στην Αίγυπτο. Προσέγγιση στην εκκλησιαστική γεωγραφία και διοίκηση της Αιγύπτου κατά τον 4^ο και 5^ο αιώνα*, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2019.
2. *Η Εκκλησία πέρα από τον Ευφράτη. Ιστορία της εκκλησιαστικής οργάνωσης και διοίκησης της περιοχής κατά τον 5^ο αι.*, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2015.
3. *Η ανύψωση της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων σε υπερμητροπολιτική διοίκηση τον 5^ο μ.Χ. αιώνα. Οι προσκυνητές, οι μοναχοί, ο αρχιεπίσκοπος Ιουβενάλιος*, εκδ. Π. Πουρναράς,

Θεσσαλονίκη 2010.

4. *Ο Ελληνισμός και η Μητροπολιτική Περιφέρεια Μελενίκου 1850-1912*, Διδακτορική Διατριβή, Θεσσαλονίκη 2003.

Articles (in Greek)

1. «The Greek Orthodox Church. A single cultural and social environment», στο Darques R., Sidiropoulos G, Kalabokidis K. (Ed.), *The Geography of Greece. Managing Crises and Building Resilience, Springer (World Regional Geography Book Series)*, 2023 (under publication).
2. «Η εκκλησιαστική κατάσταση του μακεδονικού χώρου πριν την επανάσταση του 1821: Γεωγραφία και δημογραφία», *Eusebius Lab International Working Papers* 2023/02, σ. 1-12.
3. «Η συμβολή των Μονών των Αγράφων στην επανάσταση του 1854 μέσα από άγνωστη επιστολή του Φαναριοφασάλων Νεοφύτου (1854-1867)», *Μοναχισμός. Ιστορικές και θεολογικές προσεγγίσεις*, Επιμέλεια: Ανδρέας Ζαχαρίου. Ιδάλιο Κύπρος 2022 (Ιερά Μητρόπολη Τριμυθούνας), σ. 417-430.
4. «Ο επίσκοπος Αρδαμερίου Ιγνάτιος (1769-1839) και η Νιγρίτα ως καταφύγιο συγγενών αγωνιστών του 1821», *Η Εθνική Παλιγγενεσία στη Χαλκιδική και το Άγιον Όρος*, Θεσσαλονίκη, σ. 285-294.
5. «Η εκκλησιαστική μέριμνα για τους πρόσφυγες της Μικρασίας, της Αν. Θράκης και του Πόντου. Το παράδειγμα της μητρόπολης Θεσσαλονίκης», *Μικρασιατική Σπίθα* 22 (2022) 19-32.
6. «Νεομαρτυρικές παρουσίες στο όρος Βερτίσκοκ κατά τον 18ο αιώνα. Συμβολή στο Βισαλτινό αγιολόγιο», *Σερραϊκά Χρονικά* 20 (2022) 185-198.
7. «Τα ζητήματα των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων (τέλη 19^{ου}-αρχές 20^{ού} αι.) στο έργο του Χρυσόστομου Παπαδόπουλου και η οπτική του», *Κόσμος – Cosmos Ηλεκτρονικό Επιστημονικό Περιοδικό Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού* 8 (2022) 85-100.
8. «Απόνερα του Προνομακού Ζητήματος: Ο μητροπολίτης Σερρών Λουκάς Πετρίδης και η «παύση» του (1888)-Το χρονικό του ζητήματος μέσα από τις πηγές», *Σερραϊκά Σύμμεικτα* 5 (2022) 159-190.
9. «Εκκλησία στον Πόντο από τη Βυζαντινή στην Οθωμανική περίοδο: Γεωγραφία και διοικητική διάρθρωση», *Επιστημονικό Συμπόσιο «Πόντος: Ιστορία-Πολιτισμός»*, Θεσσαλονίκη 2022, σ. 47-66.
10. «The importance of greek education in the work of Ioannis Symeonidis (Balabanov)», *Greeks and Bulgarians: parallels and intersections in history and culture*, Επιμέλεια: Yura Konstantinova and Eleonora Naxidou. Κομοτηνή - Ελλάδα. Sofia 2021 (Bulgarian Academy of Sciences Institute of Balkan Studies & Centre of Thracology), σ. 127-140.
11. «Ο εθνοφυλετισμός στην πράξη. Παραδείγματα εθνοφυλετισμού κατά το δεύτερο μισό του 1^{ου} αιώνα», *Το πρόβλημα του εθνοφυλετισμού στην Ορθόδοξη Εκκλησία: Από το Βουλγαρικό Σχίσμα μέχρι σήμερα*, Επιμέλεια: Π. Σκαλτσής, Ηλ. Ευαγγέλου, Αθ. Αθανασιάδης. Χάλκη, Κωνσταντινούπολη – Τουρκία 2021. Θεσσαλονίκη. Μπαρμπουνάκης. σ. 273-298.
12. «Η διαμόρφωση των ορίων μιας εκκλησιαστικής επαρχίας: Από την επισκοπή Λητής και Ρεντίνης στη μητρόπολη Λαγκαδά», *Αγία Γραφή και Πολιτισμός. Τιμητικός τόμος στον Καθηγητή Χρήστο Κ. Οικονόμου*, τ. 2, Θεσσαλονίκη-Λευκωσία 2020, σ. 369-388.
13. «Απόπειρα ιστορικής προσέγγισης στον βίο και τις ακολουθίες του αγίου ιερομάρτυρος

- Μοδέστου επισκόπου Ιεροσολύμων - Η ανέκδοτη χειρόγραφη φυλλάδα της Νιγρίτας (1800)», *Eusebius Lab International Working Papers* 2020/11, σ. 1-46.
14. «Ανέκδοτο γράμμα του Λάμπης και Σφακίων Παϊσίου (1864). Συμβολή στην επισκοπική ιστορία της Κρήτης», *Αγάπης Αντίδωρον. Μνήμη Μητροπολίτου κυρού Γερασίμου Φωκά*, Επιμέλεια: Ν. Μοσχονάς, Αργοστόλι 2019, σ. 393-402.
 15. «Γρηγόριος Παλαμάς, ο Αγιοταφίτης Σχολάρχης της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής», *Ανδρί Κόσμος. Τιμητικός τόμος στον καθηγητή Κων. Χατζόπουλο*, Θεσσαλονίκη 2019, σ. 449-459.
 16. «The Episcopal Rank in the Churches of Alexandria and Jerusalem and its Features», *Eusebius Lab International Working Paper* 2019/01, σ. 1-11.
 17. «Εκκλησία και ελληνικό κράτος στη Μακεδονία στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Η περίπτωση του μητροπολίτη Φιλίππων, Δράμας και Ζιχνών Γερμανού Μιχαηλίδη (1879-1896)», *Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου: Από τον Μακεδονικό Αγώνα στην Απελευθέρωση της Δράμας*, Δράμα 2018, σ. 141-161.
 18. «Ένα γράμμα του Κωνσταντίου, Αρχιεπισκόπου Σιναίου, προς τον άρχοντα της Θεσσαλονίκης Ιωάννη Γούτα Καυταντζόγλου και ο ιστορικός του περίγυρος», *Πατρίδες της Ρωμιοσύνης-Θράκη, Μακεδονία, Βόρεια Ήπειρος, Μικρά Ασία, Πόντος, Καππαδοκία, Κύπρος. Αφιέρωμα στον καθηγητή Αθανάσιο Ε. Καραθανάση*, Θεσσαλονίκη 2018, σ. 439-451.
 19. «Οι πολιτικο-εκκλησιαστικές εξελίξεις στη Γεωργία την περίοδο 1918-1921 και η αποστολή του Τραπεζούντος Χρυσάνθου», *Πρακτικά επιστημονικής διημερίδας: Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσάνθος Φιλιππίδης ο από Τραπεζούντος*, Κομοτηνή 2018, σ. 331-347.
 20. «Το Οικουμενικό Πατριαρχείο την εποχή του Πατριάρχου Σαμουήλ Χαντζερή», *Ο Πατριάρχης Σαμουήλ Χαντζερής και η κοινοτική εκπαίδευση στην Πόλη*, Νεοχώρι Βοσπόρου 2017, σ. 11-26.
 21. «Η αγιωτάτη Εκκλησία των Σερρών τιμία ούσα και μεγάλη. Συμβολή στην εκκλησιαστική γεωγραφία της επαρχίας Σερρών και Νιγρίτης», *Ψυχής Άκος. Κειμήλια πίστεως και πολιτισμού της Εκκλησίας των Σερρών*, Σέρρες 2017, σ. 9-30.
 22. «Το εκκλησιαστικό ελληνοσερβικό "Ζήτημα της Πρεσρένης" τον 19^ο αιώνα. Η πολιτική του διάσταση, το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η διαμεσολάβηση της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης», *Μακεδονικά* 41 (2016) 227-242.
 23. «Από την Ιστορία και τη Θεολογία της Α' Οικουμενικής Συνόδου», *Οικουμενικές Σύνοδοι και Εκκλησιαστική Ενότητα*, εκδόσεις Αρχονταρίκι, Αθήνα 2016, σ. 45-71.
 24. «Η ίδρυση «του κατά την Προύσαν Καγιαπασίου των ελληνικών μαθημάτων Σχολής» και ο Κανονισμός λειτουργίας της», *Μικρασιατική Σπίθα* 20 (2016) 3952.
 25. «Εκκλησία και Κοινότητα σε πορεία ανασυγκρότησης στα τέλη του 19^{ου} αιώνα: Το εκκλησιαστικό και εκπαιδευτικό ζήτημα της Καμενίκης Σερρών μέσα από τις πηγές», *Σερραϊκά Σύμμεικτα* 3 (2016) 125-148.
 26. «Από την ιστορία μιας επαρχίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Η μητρόπολη Σερρών κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα», *Κόσμος* 3 (2014-2015) 121-141.
 27. «Ρωσική παρουσία στο χώρο της Βόρειας Χαλκιδικής κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα. Η περίπτωση της Μεγάλης Παναγίας μέσα από τις Πηγές», *Από Φωνής (Εργαστήριο Παλαιογραφίας ΔΠΘ)* 4 (2014) 71-106.
 28. Η εκκλησιαστική επαρχία Μελενίκου: Συμβολή στην εκκλησιαστική ιστορία της Σι- ντικής, *Δήμος Σιντικής: Ο χώρος και η ιστορία του*, επιμέλεια Χ. Κουκούλη- Χρυσανθάκη, Ευ. Τσουκαλά, Ιω. Τσαρούχας, Γ. Αψηλίδης, Σιδηρόκαστρο 2014, σ. 315-330.

29. «Σχόλια σε ονόματα κληρικών των Σερρών από κατάλογο συνδρομητών βιβλίων του 1828 και άγνωστη φωτογραφία του Σερραίου μητροπολίτη Ιωσήφ: Συμβολή στην εκκλησιαστική ιστορία και ζωή της πόλης», *Σερραϊκά Σύμμεικτα* 2 (2013) 458-464.
30. «Εκπαιδευτικά ζητήματα των Σερρών κατά το β' μισό του 19^{ου} αιώνα: Ο Μακεδονικός Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Σερρών και τα προβλήματα λειτουργίας του», *Πρακτικά Β' Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου Σερρών*, Επιμέλεια: Π. Σαμσάρης, Γ. Πάσχος, Κ. Τσαλαπάτης, τ. 1, Σέρρες 2013, σ. 439-468.
31. «Το Βυζάντιο μετά την Άλωση. Η Εκκλησία ως επιβίωση του Βυζαντίου», *Ερώ* 14 (2013) 118-122.
32. «Η Εκκλησία της Αλεξάνδρειας και η υποψηφιότητα του πρώην Κωνσταντινουπόλεως Ιωακείμ Γ' για τον πατριαρχικό της θρόνο. Εκκλησιαστική και πολιτική διάσταση», *Πρακτικά Συνεδρίου: Ιωακείμ ο Γ' ο Μεγαλοπρεπής. Ο από Θεσσαλονίκης Οικουμενικός Πατριάρχης και η εποχή του*, Θεσσαλονίκη 2012, σ. 301-326.
33. «Οι αντιοχρειανές εκκλησιαστικές επαρχίες της Μικράς Ασίας και ο Ελληνισμός τους (τέλη 19^{ου}-αρχές 20^{ου} αιώνα)», *Μικρασιατική Σπίθα* 17 (Σέρρες, 2012) 69-86.
34. «Ο εθνοφυλετισμός και η καταδίκη του», *Ερώ* 8 (2011) 61-65.
35. «Μεταβολές στην Εκκλησιαστική Γεωγραφία του Οικουμενικού Πατριαρχείου στα τέλη του 19ου αιώνα. Η περίπτωση της Βορειοανατολικής Μακεδονίας», *Εργαστήριο Ανάλυσης και Οπτικοποίησης Χωρο-Χρονικών δεδομένων τμήματος Γεωγραφίας Πανεπιστημίου Αιγαίου (κείμενα εργασίας)* 7 (2011) 1-35.
36. «Η δικαιοδοσία της μητρόπολης Ξάνθης στην περιοχή του Στρυμόνα», *Διακονία* 64 (Ξάνθη, 2011) 74-76.
37. «Η κατάσταση των εκκλησιαστικών πραγμάτων κατά τη διάρκεια της πρώτης πατριαρχίας Γερμανού Δ' (1842-1845) μέσα από ανέκδοτες επιστολές», *Εις Μαρτύριον τοις Έθνεσι* (Θεολογική Σχολή ΑΠΘ-Τόμος χαριστήριος εικοσαετηρικός εις τον Οικ. Πατριάρχη Βαρθολομαίο), ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη 2011, σ. 527-544.
38. «Μακεδονικός Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Σερρών. Συμβολή στη μελέτη των εκπαιδευτικών και εκκλησιαστικών ζητημάτων των ελληνικών κοινοτήτων κατά το β' μισό του 19ου αιώνα», *Εύπλοια: εόρτιος τόμος για τη δεκαετηρίδα του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του ΔΠΘ*, Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2010, σ. 155-182.
39. «Χριστιανική Θράκη: Η ιστορία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη Θράκη από τους αποστολικούς χρόνους έως σήμερα», *Θράκη: Ιστορία-Πολιτισμός-Τέχνη*, μέρος Α' (Γεωγραφία, Ιστορία, Θρησκεία), Ελληνική Εθνική Γραμμή-Οικουμενικός Ελληνισμός, Αθήνα 2010, σ. 139-174.
40. «Ένα σπάνιο εύρημα στο ναό του Αγίου Γεωργίου Νιγρίτας. Συμβολή στην εκκλησιαστική ιστορία της περιοχής», *Σερραϊκά Σύμμεικτα* 1 (2010) 131-136.
41. «Η ελληνική εκπαιδευτική δραστηριότητα στις περιοχές της Δράμας και της Καβάλας κατά την ύστερη οθωμανοκρατία», *Ανατολική Μακεδονία*, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας - Θράκης, (επιμ. Γ. Παπάζογλου), Κομοτηνή 2008, σ. 202-224.
42. «Η Θρησκευτική Αγωγή στα ελληνικά σχολεία των επαρχιών του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα», στον τόμο: *Αλεξανδρινός Αμνηστός. Αφιέρωμα στη μνήμη του Ι. Μ. Χατζηφώτη* (Επιστημονική επιμέλεια Εμμ. Βαρ-βούνης-Π. Τζουμέρκας), τ. Α', Αλεξάνδρεια 2008, σ. 353-369.
43. «Χρονικά της Μητροπόλεως Σερρών κατά την τελευταία περίοδο της τουρκοκρατίας (1878-1912). Συμβολή στην εκκλησιαστική ζωή των επαρχιών του Οικουμενικού Πατριαρχείου», *Σερραίων Διάσωμα. Πνευματικοί και Καλλιτεχνικοί Θησαυροί της*

- Εκκλησίας των Σερρών*, Σέρρες 2008, σ. 155-188.
44. «Σερραίοι μητροπολίτες και κληρικοί στη Νοτιανατολική Ευρώπη κατά τον 19ο αιώνα», *Ο κόσμος της ορθοδοξίας στο παρελθόν και το παρόν: Θεσμοί, γεγονότα, πρόσωπα, πολιτισμός και γράμματα στα πρεσβυγενή πατριαρχεία, στα νεώτερα πατριαρχεία και στις αυτοκέφαλες εκκλησίες*, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 345-370.
 45. «Ευεργέτες των φιλεκπαιδευτικών και φιλανθρωπικών καταστημάτων των Σερρών την περίοδο 1870-1912 μέσα από τον τύπο της εποχής» στον επετειακό τόμο για τα *100χρονα (1905-2005) του Ορφέα Σερρών*, Σέρρες 2005, σ. 89-106.
 46. «Εκπαιδευτικά επαρχίας Αχρίδος στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ού} αιώνα», *Χριστιανική Μακεδονία-Πελαγονία-Μια άλλη Ελλάδα. Θεσσαλονίκη- Αχρίδα*, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 565-579.
 47. «Ειδήσεις για τα μοναστήρια της Πελαγονίας (18ος -19ος αιώνες)», *Χριστιανική Μακεδονία - Πελαγονία - Μια άλλη Ελλάδα. Θεσσαλονίκη - Αχρίδα*, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 119-144.
 48. «Ο μητροπολίτης Σισανίου και Σιατίστης Αλέξανδρος Λάσκαρις (1864-1869) και οι εναντίον του κατηγορίες», *Η Δυτική Μακεδονία κατά τους χρόνους της τουρκικής κυριαρχίας με έμφαση στους Δυτικομακεδόνες απόδημους στις Βαλκανικές χώρες (15ος αιώνας έως το 1912)*, Σιάτιστα 2003, σ. 61-71.
 49. «Όψεις της εκπαιδευτικής δραστηριότητας της Γουμένισσας κατά την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα 1870-1912», *Ο Μακεδονικός Αγώνας στην επαρχία Παιονίας*, Θεσσαλονίκη 2002, σ. 197-207.
 50. «Έλληνες στο Κοσσυφοπέδιο κατά τον 19ο αιώνα. Η ελληνική κοινότητα Πρισρένης», *Πρακτικά Β' Διαβαλκανικού Συνεδρίου: Οι Πνευματικές σχέσεις του Ελληνισμού με τους Βαλκανικούς λαούς*, Κομοτηνή 2002, σ. 141-151.
 51. «Ειδήσεις για την εκπαίδευση στις επαρχίες Ικονίου και Καισαρείας κατά τα τέλη του 19ου αι.», *Καππαδοκία (Ιστορία-Θεολογία-Παιδεία-Πολιτισμός)*, Θεσσαλονίκη 2002, σ. 283-301.
 52. «Η επαρχία Δράμας κατά την περίοδο της αρχιερατείας Ιωσήφ (1878;-1810)», *Χριστιανική Μακεδονία. Ο εθνομάρτυς μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ιωσήφ*, Θεσσαλονίκη 2002, σ. 121- 144.
 53. «Ο ιεροδιάκονος Ιγνάτιος ο Κεμίζος ή Επιδαύριος,. Ένας κληρικός λόγιος στις Σέρρες και τη Νιγρίτα του 18ου αι.», *Σίρις 6* (Σέρρες 2002) 179-186.
 54. «Λιάλοβο Νευροκοπίου. Μία περίπτωση ελληνόφωνου μουσουλμανικού χωριού και η προσπάθεια ίδρυσης ελληνικού σχολείου σε αυτό», *Σερραϊκά Χρονικά 14* (Αθήνα 2002) 103-108.
 55. «Η Εκπαιδευτική και κοινωνική δραστηριότητα στη Νιγρίτα και τη Σύρπα (19^{ος} αι.-1912)», *Σερραϊκά Ανάλεκτα 3* (Σέρρες 2001) 241-266.
 56. «Μικρασιάτες πρόσφυγες στη Νιγρίτα και την περιοχή της», *Πρακτικά Ε' Πανελληνίου Συνεδρίου για τον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας: Ο Ελληνισμός της Μικράς Ασίας από την Κλασική Αρχαιότητα ως τον εικοστό αιώνα*, Θεσσαλονίκη 2000, σ.125-135.
 57. «Ο αντίκτυπος της Βαλκανικής αναταραχής 1855 - 1880 στη Νιγρίτα και τα χωριά της», *Πρακτικά Β' Επιστημονικού Συμποσίου: Η Νιγρίτα - η Βισαλτία διά μέσου της Ιστορίας*, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 425-442.
 58. «Σερβικές κινήσεις στην Ανατολική Μακεδονία και η αντιμετώπισή τους», *Βαλκανικά Σύμμεικτα* (Θεσσαλονίκη 1999-2000) 224-233.
 59. «Η ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία της Γεωργικής Σχολής Εικοσιφοινίσσης Παγγαίου (1909-1912)», *Μακεδονικά 32* (1999-2000) 365-391.

60. «Ο εκ Τερλιζίου του Νευροκοπίου Ιωάννης Συμεωνίδης, μοναχός και λόγιος στη Βουλγαρία των αρχών του 19ου αιώνα», Πρακτικά Α' Διαβαλκανικού Συνεδρίου: *Οι Πνευματικές σχέσεις του Ελληνισμού με τους Βαλκανικούς λαούς*, Κομοτηνή 1999, σ. 81-89.
61. «Η Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών» και «Η Ιερά Μονή Εικοσιφοινίσσης Παγγαίου» στον τόμο *Ιερά Προσκυνήματα Προπύργια της Ορθοδοξίας*, Αθήνα 1999, σ. 212-221.
62. «Ο μητροπολίτης Μελενίκου Προκόπιος ο Σερραίος. Μία περίπτωση αρχιερέα στη δίνη του εθνοφυλετισμού και της διαμάχης Αθηνών-Φαναρίου», *Μακεδονικά* 31 (1997-1998) 259-280.
63. «Βιβλιογραφικά και άλλα περί της Μονής Τιμίου Προδρόμου Σερρών κατά την Τουρκοκρατία», *Χριστιανική Μακεδονία. Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών*, Θεσσαλονίκη 1995, σ. 101-114.
64. «Συμβολή στην Εκκλησιαστική Ιστορία της Βισαλτίας. Επισκοπή Εζεβών», Πρακτικά Β' Επιστημονικού Συμποσίου: *Η Νιγρίτα - η Βισαλία διά μέσου της Ιστορίας*, Νιγρίτα 1995, σ. 97-112.
65. «Ενα γεγονός πριν το Μακεδονικό Αγώνα», *Πανσερραϊκό Ημερολόγιο* 20 (1994) 72-73.